

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 8 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків

Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Ліндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Реклямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Перед сесією ради державної.

(Дальше.)

Чи антисемітизм значить лише усунення жидів з урядів державних, краєвих, громадських? Чи се значить лише зробити їх нешкідливими? Або чи се лише антисемітизм часописи «Deutsches Volksblatt», для котрої князь-архієпископ др. Кон в Оломунці, (прадід его був жидом) і взагалі кожний хрещений жид а навіть кожний потомок такого, ще нині є лише жидом. Єсть се антисемітизм Ернеста Шнайдра, котрий домагав ся в раді державній конфіскації всего жидівського майна і насильного прогнання жидів і їх потомків хрещених.

Односторонність сего маніфесту Люєгера і его приятелів вже тим проявляє ся, що підносить лише інтереси німецького народу в Австрії, хоч соціальна реформа, яка могла би мати який небудь вигляд і спасенні наслідки, мусіла би в повній мірі обняти всі народности австрійські. Можна було отже побіч домагання свободного розвитку конституції сподівати ся ще теплого справді австрійського слова про рівноправність всіх народностей австрійських. Тимчасом програма Люєгера і его приятелів говорить лише в супротивності до Угорщини про сильну Австрію, що єсть першим услівем могутого становища монархії. Ті панове вдоволяють ся лише домаганням «рівноправності з Угорщиною», не маючи, як здає ся, навіть і думки про те, що головним услівем могутого становища Австрії (т. є. репрезентованих в раді державній королівств і країв) було би справедливе полагожене чесько-німецької справи,

не згадуючи вже про подібні справи в інших краях австрійських, про відносини польско-руські, німецько-словінські, і т. д. Справді можна чудувати ся, з якою односторонністю ті австрійські політики говорять про національні інтереси німецького народу в Австрії; можна чудувати ся тому засліпленню політичному, що ніби то Австрія має лише полагодити справи з Угорщиною. Однак сю односторонню печальність партії Люєгера про німецький нарід в Австрії зрозуміємо легко, коли мати мему на тямці, що іменно та односторонність є концесією для німецько-національних союзників антисемітів, котрих ми назвали паростком Шенерера, добре відомого з своїх тевтонських змагань і забагів.

Ми навмисне задержали ся трохи довше при сторонництві дра Люєгера і обговорили трохи основніші змагання і ідеали тогож, позаяк в нашій суспільности, при звичаєній оцінювати справи політичні і національні не критичним холодним розумом, а після певних шумних оклиців, витворив ся бодай в часті такий хибний погляд, начеб то др. Люєгер з своїм сторонництвом був захисником і спасителем руского народу. Хтож бачно слідив за поступками антисемітів і їх проводира в раді державній, хто оцінював се сторонництво не з фраз деяких антисемітів, кинених свого часу т. зв. рускій депутації у Відні минушого року, той міг допевнити ся, що від антисемітів не можуть Русини сподіватися підпори не тільки в справах національно-політичних, але навіть в справах економічних для галицького селянства, над котрим антисеміти в раді державній ніби то так милосердили ся!

Годить ся тепер над тим застановити, яке становище повинні би зайняти в новій

радї державній рускі послы, коли буде розходити ся о утворення парламентарної більшости.

В остатній радї державній підставу парламентарної більшости творили три великі клуби і коло польске, клуб консервативний (гр. Гогенварта) і сполучена німецька лівниця. Два остатні клуби були збірними організаціями федеративними. До тих трьох великих клубів при рішанню справ прилучували ся менші клуби і так правительство мало поважну більшість парламентарну. Рускі послы з Галичини творили окремих клуб спершу з 7, відтак з 5 членів, котрий не міг своїм числом впливати на зложення більшости парламентарної, а тим самим не міг з більшою вагою домагати ся і введувати у правительства потрібні для національного і економічного розвитку руского народу придбання. Клуб зложений з 7, взгядно з 5 членів посеред 353 послів, не маючи опори о якийсь більший організм, не міг сподівати ся великих успіхів, коли тимчасом н. пр. 5 Румунів получених з клубом гр. Гогенварта мали велику вагу силою значіння, яке здобув собі клуб консервативний в парламентарній більшости.

Се відокремлене становище, некористне при рішанню трудніших справ, зрозуміли опісля рускі послы, однак не пора вже була тоді входити в союз з клубом гр. Гогенварта, в котрім почав ся був повільний розклад наслідком виступлення половини послів словінських, а відтак католицького сторонництва бар. Діпавлі.

Досвід зроблений минувшої сесії повинні рускі послы вихиснувати тепер при зложенню парламентарної більшости тим більше, що ситуація в новій радї неперечно трудніша, як минувшої сесії.

9)

Ходім за ним!

Генрика Сінкевича.

(Дальше.)

Поодинокі купки людей, що дожидали від рана на Голготі, звертали голови до міста, звідки мав похід леда хвиля двигнутись. Лектика з Антеєю надійшла, попереджена через кількох жовнірів приданих через прокуратора, що мали роботу дорого серед натовпу, а в разі потреби повздержувати фанатичні товпи, що не любили чужинців, від зневаг. Біля лектики поступав Цінна в товаристві сотника Руфіля.

Антея була мовби спокійніша і менше затрівожена сим, що полудне наближувало ся, а з ним гроза страшних привидів, що висисали з неї житє. Се, що прокуратор говорив про молодого Назарянина, пірвало єї ум і відвернуло увагу від власного лиха. Було в тім щось для неї так дивного, чого майже не уміла порозуміти. Сьвіт тодішний бачив многих людей, що вмирали так спокійно, як гасне костир похоронний, в яким дрова випалять ся. Але був се спокій, що плив з відваги або філософської згоди на неминучу конечність, заміни сьвітла на темряву, дійсного життя на якийсь бит мрачний, незваний. Ніхто не благословив доси смерті, ніхто не вмирав з непохитною певністю, що доперва поза костиром або гробом починаєть

правдиве істнованє і щастє так могутє і нескінченє, яке лише істота всемогутя і безко-нечна дати може.

А сей, якого мали розпнати, голосив се, як безсумнівну правду. Антею не лише вдарила ся наука, але видала ся їй одним жерелом розради і надії. Знала, що мусить вмерти — і знимав єї жалє великий. Чим же була для неї смерть? Отсе покинути Цінну, покинути батька, покинути сьвіт, кохання — се пустка, зимно, темрява. Отже чим краще могло їй бути в житю, тим єї жалє мусів бути більший. Колиб смерть могла ся на щось придати, або колиб мож було забрати з собою бодай хоч згадку любови, хоч пам'ять щастя — скорше здобула би ся на резигнацію.

Нараз, не сподіючи ся від смерті нічого, почула нараз, що она їй може дати все. І хто се голосив? Якийсь дивний чоловік, учитель, пророк, філософ, що приказував людям любов, як найвищу честноту, що благословив їх в хвили, коли его били і мали розпнати. Отже Антея думала: «Чому так навчав, коли хрест єму одінокою нагородою? Інші бажали влади — Він єї не хотів, інші богатєтва — Він остав убогим; інші палат, пирів, вибагів, багряної одежі, прикрашених перлівцем і слоновею костю возів, — Він жив мов пастир. Притім поручав любов, милосердє, вбогість, не міг отже бути злим і обманювати нароком людей. Колиж говорив правду — тоді най буде благословена смерть, як конєць земної нуджи, як заміна гір-

шого щастя на кращє, як сьвітло для гаснучих очей і як крила, якими відлітає ся в вічну радість. Тепер Антея порозуміла, що значив заповіт воскресєня.

Ум і серце бідної недужої прилягли всею силою до сеї науки. Пригадала собі також слова батька, що нераз повторював, що лише якась нова правда може видобути змучену душу людську з темряви і узів. А отсе була нова правда! Побідила она смерть, отже несла спасєнє. Антея потонула так цілою своєю істотою в сих мислях, що від многих і многих днів Цінна вперш не побачив в тім лиці тривоги перед наближаючою ся полудневою годиною.

Похід двигнув ся вкінці з міста до Голготи і з верховини, на якій стояла Антея, видно було се знаменито. Товпа була велика, однак здавало ся, що гинула на сих роздogaх каміних. З вітвореної брами міста висипувало ся щораз більше людей, а по дорожї прилучували ся до них отті, що дожидали за мурами.

Ішли зразу довгим хороводом, що розливав ся мов ріка в повінь, велід за сим, як поступали наперед.

По боках вганяли рої дїтний. Похід мінив ся від білих одіжжй, багряних і синих хусток жіночих. В середині блищали збрюї і списи жовнірів римських, на які блєск сонїшний кидав мовби літаюче промінє. Гамір змішаних голосів доходив з далека і ставав щораз виразніший.

(Далі буде.)

Справедливо замітив один німецький дневник, що теперішня рада державна складає ся з самих меншостей, з котрих дуже трудно буде зложити парламентарну більшість; бо хоч коло польске числить тепер 59 членів (о 4 більше як давнійше), однак нема вже клубу консервативного (Гогенварта) і сполученої німецької лівиці, а лише розбиті окремі їх частини, а іменно з клубу консервативного витворило ся окреме католицке сторонництво людове під проводом бар. Діпавлього, Дра Ебенгоха і Дра Фукса (41 членів), коли тимчасом Словінці (16) і Хорвати (11) стоять особняком і змагають до иньшої організації, а Італійанці (19) і Волохи (6) утворили свої окремі клуби.

(Конець буде.)

Жалів багато — помочи мало!

Такий заголовок даємо нашій розвідці про економічне положення хліборобів австрійських, іменно же хліборобів галицьких, в котрій то розвідці хочемо поговорити про те, що треба і як найскорше зробити для усунення кризи рілничої і двигнення хліборобского стану. Стрінеш хлібороба, великого чи дрібного, заведеш з ним розмову про хліборобне господарство, а гнеть почуєш нарікання, майже плач, що з кожним роком діла рілничі укладають ся гірше, а вигляди на поліпшене ніякі.

Звичайні жалі хліборобів містять ся в тих точках:

1. Ціни збіжа упадають, а держава наша не зробила доси ні одного кроку, щоби повздержати конкуренцію збіжа заморского.

2. Всякий знає, що ціну збіжа становлять нині спекулянти біржеві своєю речинцевою торгівлею на біржах збіжєвих, а міністер рілництва не старає ся о заборону такої гри збіжєвої.

3. Обдовжене землі гіпотечарне і приватне росте з кожним роком в кождім короннім краю а про висвободжене землі з тих довгів посередством дешевого кредиту для рілників не дбає ніхто, мимо того, що, як звісно, хлібороб віддає вже нині добру четвертину свого доходу на сплату згаданих довгів.

4. Ріки роблять повсюди рік-річно величезні шкоди хліборобам, а управиленне рік поступає дуже пиняво.

5. Меліорация ґрунтів, осушене млаковин, поправа сіножатий, залісене пугарів іде з мавею по причині браку фондів меліорацийних і сил технічних.

6. Тарифи перевозові на залізницях австрійських високі. Залізничці не уважають ся в Австрії за средство комунікаційне, що служило би до двигнення економічного жителів, а уважає ся за жерело доходів державних. Російске збіжє має дешевші тарифи ніж краєве.

7. Ґрунти селянські роздроблені, інтензивність продукції слабе через те, а про знесенє свободної подільности ґрунтів не дбає ніхто.

8. Дрібний хлібороб господарить ще заєдно по старосвітски, а шкіль річних нема. Умна господарска се *pium desiderium*.

9. Люди міські жалують ся на дорожню артикулів живности, але ніхто не подумає про зближенє консумента до продуцента, а дає здирати ся несовістним перекупним.

10. Докорюють хліборобам, іменно властителям більших посіlostей, що они рільне своє господарство не упримисловляють, а ніхто не примічає того, що фіскалізм убиває всякий господарський промисл у нас вже в зароді.

11. Знає держава, що управа вина упадає, але правительство в договорах торговельних ласкаве на впроваджуванє заграничних вин в границі Австрії.

12. Знають вкінці хлібороби самі дуже добре, що хліборобна одиниця за слаба сама в собі, щоби видобути ся з біди і видержати конкуренцію, але про сполученє хліборобів в спілки хліборобські та про сильну організацію стану хліборобского не дбають — хто? — не дбають самі хлібороби. Коли перед роками міністер рілництва Фалькенгайн вніс в раді державній проєкт організації хліборобів в спілки і для увільнення землі від гіпотечарних довгів хотів авестиз рентові господарства, то в першій лінії

супротивили ся тому — самі хлібороби. Не поміг добрий примір на тім поли в других державах, не помогли наглядні докази, що лише в сей спосіб хлібороби яко з'організована цілість могли би успішнійше впливати на поправу своїх інтересів в законодавчих тілах. Хлібороби бояли ся удержавнення, бояли ся, як самі казали, щоби правительство не надягнуло на них державних мундурів. Хлібороби запротестували проти хліборобських спілок, а нині — плачуть на свою біду...

Тож цілею нашою розвідки буде вивести доказ, що найближшим, кардинальним змаганєм хліборобів австрійських в новій раді державній мусить бути — організація хліборобского стану.

Хосенність спілок хліборобських викажемо в слідуючих статях.

(Далі буде.)

Про руский клуб в парламенті.

Руский клуб ради державної війшов в переговори з Чехами-католиками, Словінцями, Хорватами і Сербамі в цілі утворення союзу парламентарного для обопільного пошпиря справ тих чотирох груп національних. Вівторок на спільнім зібраню по переведеній розправі над головними основами організації вибрано комісію для уложення статута, до котрої війшли: Барвіньский, др. Лягінїя, др. Шустерчич, др. Ферянич, др. Стоян, др. Булят, Трумбіч, Грегорчич і Жічка. В середу сформуловано головні постанови статута, над котрим буде переведена розправа при участі всіх членів згаданих в горі груп національних. Єсть надія, що союз тих груп під назвою «Славянський християнсько-національний клуб» уконституує ся в тих днях.

Ческі консерватисти переслали зібраним для заснованя сего клубу свій привіт і висловили бажанє війти з ним в приязні зносини. Так само можна сподівати ся тіснійших приязних зносин славянського клубу з німецьким католицким сторонництвом людовим.

Д о п и с и.

3 Відня пишуть нам під днем 31. марта:

По бурі, що насунула ся на парламент в часі другого засідання про причини увязненого Шаєра, котру соціальні демократи і Стояловичики використали для себе як найлучше, а причім «Коло» польске скомпромітовало ся як найосновнійше, наступила на три дні тишина. Засідання не буде аж в суботу (3-го цвітня). Послів розльосовано на 9 відділів, роздано їм акти виборчі незапротестованих виборів, всякий має своє занятє, а тимчасом правительство і менери політичні розбивають собі голови, кого посадити на трех або після нового проєкту на чотирох мягко вибраних президиальних кріслах. Вибір тяжкий раз для того, що багато кандидатів, а відтак і по тій причині, що президентом нової палати мусить стати чоловік незвичайних спосібностей, іменно великої енергії в виду сподіваних частих непарламентарних виступів горячийших елементів парламенту, котрих буде досить. Президентом має бути клерикал Катрайнер, тирольць, чоловік крихту грубших норовів, давнійший віцепрезидент. Але чи грубість єго заворожить всякі бучі? Поваги він не має. Але ще тяжший вибір заступників. Поляки хотять Давида Абрагамовича, Чехи Енгля, Зачка або Крамаржа, антисеміти Патая, поступовці німецькі Атемса (може навіть президентом), націоналі німецькі Прадого. Звичайно бувало так, що більші сторонництва вибирали з посеред себе членів президії. Алеж тих більших сторонництв тепер нема. Палата теперішня зложена з самих меншостей. Тож ті три дні роз'єму боевого з'уживають поодинокі клуби на компроміси. В суботу справа мусить бути рішена, вибір президії довершений. А відтак? Мабуть кожде засіданє буде починати ся широкою і бурливою дискусією над якимсь наглим внесенєм.

Вісти політичні.

Цісар приймав на аудієнції ві второк президента міністрів ґр. Баденього. Того самого дня відбув ся двірський обід, на котрім явила ся перска депутація, найвисші двірські достой-

ники, президент міністрів і міністри ґр. Голуховский, Каляй і Кріггамер. Австро-угорекій посол в Атехах приїхав до Відня.

Після інформацій, яких засягнув кореспондент «Narod-их List-ів» то языкове розпорядженє для Чех було вже від року обговорюване, а від пів року прибрало вже і конкретні форми. Розпорядженє се не ограничає ся на властях підляглих міністерству внутрішних справ і справедливости, але відносить ся до всіх властей в Чехах і на Мораві. Ческі подання будуть не тільки в язичі ческім полагоджувані, але і трактовані. Нове се розпорядженє кладе за услівє неподільність ческого королівства і знакомість обох краєвих язиків через урядників. Жертва для Чехів і Німців є рівномірна а іменно для тих, що схотять бути урядниками, бо будуть мусіли уміти оба краєві язика.

Пруске міністерство просвіти предложило раді антикарській проєкт допущеня женщин до антикарських студій.

Справа панамска робить все ще нові клопоти французькому парламентові. Межи личностями поданими Артоном слідчому судию знаходить ся Рувіє.

Міністер опублікував імя Артона публично в парламенті а тимчасом прокуратор не зажадав єго увязненя, бо Артон не навів ніяких доводів. Рувіє, се личність широко звісна у Франції і єго пробовано вже в 1892 зловити, але на дармо, тож і тепер, коли забрав голос до слів міністра, старає ся дати досить ясні докази своєї невинности. На найближшій засіданю парламенту буде предложене нове жаданє на видачу кількох послів скомпромітованих підкупствами в справі панамській.

В німецьких кругах політичних панує прикрий настрій а то по причині не увзглядненя кредитів на маринарку. Говорять що та справа викличе в короткім часі міністерську кризу. «Berliner Tageblatt» мовить, що в найближшій окруженю канцлера голосно говорять о єго уступленю а яко наступника подають Мікеля. Ревеляції того дневника можуть мати підставу, бо канцлер власне в тих днях бере урльоп для відпочинку.

Кріспі дістав поновно візване, щоби ставив ся до суду. Дневники туринські голосять, що межи паперами арештованого директора філії банку неаполітанського знайдено широку кореспонденцію єго з женою Кріспіого.

Про різню в Токат пишуть з Константинополя, що головною єї причиною був генеральний ґубернатор Сіві Галіль, котрий під'юджував Магомеданців против Вірмен.

«Times» одержує вість від свого кореспондента з Ларіси, що грецкі війська на границите-сальській дуже непокоять ся, що сидять безділно, карности військової помежи ними нема і ледво чи хотіли би ся піддати яким приказам. Заходить поважна обава, що ті війська перемінять ся в банди розбійничі, а передовсім може то тоді наступити, коли держави приневолять Грецію до вицфання війск з зайятих ними позицій.

Держави європейські виготовили ультиматум для порти і Греції з жаданєм, щоби обі забирали рівночасно свої війська з Крети. Туреччи на певно послухала би сего приказу, але заходить питанє, чи Греция послухає. Держави не маючи певности, чи Греция вволить їх волю, держать ультиматум за пазухою, але боять ся єго доручати, бо боять ся, щоби се ультиматум місто перешкодити війні не викликало єї. Тому кунктаторству держав годі ся й дивувати, бож король і президент міністрів заповіли недвозначно, що Греция відповіла би на ультиматум виповідженєм війни Туреччині. Впрочім на що иньшої війни, як на Креті; там прецінь вже воює Греция з Туреччиною. Повстанці стоять під командою грецких офіцирів і творять поважні бо 2—3 тисячні відділи, а за ними мов би їх дійсна резерва стоїть 10 тисячний відділ Васоса. Туреччина має також свої війська а їм вже тепер помагають відділи держав, тільки та одна біда, що все за пізно, бо тоді, коли Греки розбивши Турків уходят з побовища.

«Köln Ztg.» доносить з Атен що полковник Васос одержав такі інструкції від свого правительства, котрі виключають усуненє грецких війск з Крети. Центральний комітет кретенський виготовив до всіх держав письмо, в котрім просить держави, щоби они не сплували бльокадою

Крети до прийняття автономії, бо то викличе страшний голод; крім сего просить сей комітет о прилученні Крети до Греції

Держави блокуючі Крету починають тепер майже все острілювати повстанців, коли они заведуть борбу з Турками. Против того хоче полковник Васос заложити енергійний протест і о тім телеграфічно повідомив свого короля.

Правительство турецьке застаналяє ся серйозно, чи би не випадало вислати свого півномочника до Атен в цілі провадження безпосередніх переговорів з грецьким правительством.

Новинки.

— **Красвий руский комітет виборчий** вислав 29. марта до президії палати послів протест против виборів посольських у всхідній Галичині, в котрім домагає ся уневажнення і виборів тих шести руских послів, що не вийшли з печаткою того комітету. Протесту против шести руских послів ми не можемо собі инакше витолкувати як хибу тим, що красвий руский комітет хіба не хоче брати на серію ніяких протестів, а робить після званої рускої аксіоми: Най не буде ані тобі ані мені. Така робота не буде мати инших наслідків, як тільки, що нею ослабить ся вагу і значення тих протестів, котрі мають дійсну підставу до уневажнення. При нагоді спитаємо ся деяких панів з головного руского красвого комітету, чому они не вносили протестів проти деяких руских послів попередних виборів до Ради державної, а іменно проти тих за котрими і жандарми агітували і правительство. Деякі панове, що днес засідають в руській комітеті красевім були самі послами і знають добре як они і якою помічю стали «независимими» послами. Хто знає, як відбув ся і якими средствами попередній вибір деяких панів комітетових, що днес так тяжко лютять ся на вибори, той увірить тільки в одно, що ціла та безглузда акція має одну причину, а нею є той незагоєний у них біль, що правительство лишило їх на леді. То не кров, не муки, не терпіня народні їх гнівають, бож від всяких жертв ті панове уміли себе здаляка тримати. То егоїзм. Прості воїни гинули то правда. Гинули по героїски. А генерали — ті — пишуть тепер протести, але там де кров лила їх не було.

— **Утраквізм в теорії а в практиці.** В учительських семінаріях всхідної Галичини заведено утраквізм, та на жаль не всюди маємо учителів по тих семінаріях, що мали би кваліфікацію з руским язиком викладовим або бодай яко предмет, хоть не раз приходять ся таким учителям викладати якийсь предмет в руській язичі. Сьвіжий приклад неуважливості тої кардинальної засади утраквізму дає нам оголошений конкурс на посаду учителя історії і географії при учительській семінарії в Сокалі. Так само, як при взірцевій школі в Тернополі зроблено і в Сокалі. Оголошено конкурс знова так, що убігаючий ся потребує мати лиш кваліфікацію з польського язика без взгляду на се, що після устави історія і географія має викладати ся і в руській язичі. Як нам з Сокалі пишуть, зроблено се для того, бо ц. к. Рада шкільна усмотріла вже давно собі чоловіка на сю посаду, котрий не має кваліфікації з руского язика і не володіє руським язиком. Кваліфікацію сей нещасливий робив аж в Кракові, власно з тої причини, що не умів і букв руских а о виговорі руським то й не згадує. Рада шкільна певно не припускає того факту, бо сподіє ся, що сей кандидат будучи інспектором міг легко научити ся бодай букв від руских дітей по візитаціях. Люди однак говорять що навіть і того не знає.

— **Рух в товаристві «Просьвіта».** На засіданню головного відділу товариства «Просьвіти» з дня 23 н. ст. марта полагоджено такі справи: 1. В справі замкнення читальні «Просьвіти» в Кобильниці руській, повіту яворівського, внесено представлення до президії намісництва. 2. Принято до відомости, що філія «Просьвіти» в Станиславові скликала віче господарське на 25-ого марта. 3. Принято плян Календаря на рік 1898. 4. Передано до рецензії рукописи: 1) «Опирі або як плекалі Кутяни садовину і огородину» п. Паньковському; 2) «Правила житя» о. Лежогубському; 3) «Ніхто не може знати, що єго в житю чекає» п. Борковському; 4) «Житє сьв. Миколая і 12 пісень» та «Житє і смерть сьв. Миколая» о. Тороньському; 5) «Як Русини стали християнами» п. Борковському. — 5. Рукопись «О садівництві, огородинстві і молочарстві» д-ра Йосифа Олеськова нагороджено премією з фонду Дубравського в квоті 90 зр. 6. Принято 49 нових членів.

— **Відрочене судової розправи против посла Новаковського.** Розправа судова против посла Новаковського не могла відбутися 31. марта, бо головний свідок Мірекий, котрого перенесено до Львова захорував на тиф. Новаковський мусить проте сидіти далше в в'язниці.

— **Організація судів до нової процедури цивільної.** Міністер справедливости розпорядив, що-

би в цілі організації судів до нової процедури цивільної, котра має розпочати ся з кінцем 1897 року і початком 1898, — виїхало 46 урядників в найкоротшій часі до Саксонії, де мають вивчити ся в судах практично робіт канцелярийних. По повороті своїм будуть они об'їзджати повітові суди і інформувати начальників о урядженнях канцелярийних, потрібних до нової процедури.

— **Новий польський театр у Львові.** Комісія театральна Ради міської вже уложила преліминар коштів будови нового театру. Самий будинок театральний обчислено на 897.000 зр. Будинок на декорації і реквізита стане при площі Сольських за ціну 60.000 зр. Мотори і машини 20.000 зр., урегульовані площі 10.000 зр., припаси декорації і інвентар 30.000 зр., конкурси архітектонічні 10.000 зр., регуляція Полтви 32.000 зр. і гонорар архітекта-будівничого 45.000 зр. Разом 1.104.000 зр. З тої загальної суми покрийє красвий фонд 368.000 зр. а прочу суму львівська громада.

— **Лкарська тарифа.** Віденська палата лікарська ухвалила на засіданню своїм з 9 марта сего року, що кождей лікар має право домагати ся довільного оцінення своєї роботи, однак для одностайности повинен держати ся такої мінімальної тарифи: За одноразову візиту в день 3 зр., за вечірну 4 зр., за нічну 6 зр. Участь лікаря при консіліумі 10 зр.; за пораду в ординаційних годинах 2 зр. За кожду годину заняту 5 зр., за візиту в означений годині пацієнтом 5 зр., за кождого хорого більше в тім домі 1 зр. Надзвичайні способи лічення, операції і т. д. не підпадають тій тарифі. Повозу мусить достарчити пацієнт. Заплату треба складати сейчас.

— **Гр. Толстой,** схизматичкий св'ященник, поїхав був в своїй часі до Риму де перейшов на католицьку віру. За поворотом до Росії арештовано єго і передано під суд духовний. По переведенню переселування пущено гр. Толстого на свободу і позволено єму мешкати на селі недалеко Нижнього Новгороду. Сими днями нижно-новгородська консисторія скінчила справу сего св'ященника і дозволила єму виїхати за границю.

— **Увільнення.** Апеляційний трибунал рішив вчора освободити проф. Єгермана з слідчої в'язниці в Перемишлі за промову на вічу яворівським.

— **Нова розправа.** Найвисший трибунал в наслідок жалоби неважності Ернеста Брайтера, редактора «Монітора» розписав нову розправу. Розправа переведе ся у Відні 20. цвітня сего року. Як звисно Брайтера засуджено на місяць в'язниці за образу старости Білинського.

— **Динамітна експлозія в школі.** В місцевості Кастен коло Рорбах принесла одна дівчина, донька муляра, динамітний набій до школи. Дівчина почала бавити ся ним і довбати коло него гачком від гафтованя, коли неадійно набій експлодував. Ціла салья наповнила ся димом. Будинок сильно затряс ся. Коли дим троха уступив ся, спостережено учителя лежачого без притомности на долівці а дівчина утратила три палці в правій руці. Прочим дітям не стало ся нічого злого.

— **Сватьба.** Наймолодша донька князя Черногорського, Анна, заручила ся з князем Францом Йосифом Батемберским. Князь Франц брав участь в війні сербсько-болгарській а парід болгарський так єго любить, що по Александрі жертвував єму болгарський престол.

— **Нужда на Креті.** Відносини на Креті стають з кождим днем що раз більше невиносимими. Голод панує на цілм острові а передовсім межі Магомеданцями. По містах розгостили ся різні попости і десяткують населення. Європейські купці поутікали з міст кретенських до Мальти і Сири. Нагромаджене великого числа військ побільшає лиш голод і нужду.

— **Лікарство на сухоти.** Сими днями донесли ми про нове лікарство дра Коха, а днесь подамо ближні відомости про се нове против-сухотничє средство. Др. Кох по довгих дослідах винайшов аж два средства против сухот. Одно з тих средств забезпечує на певно перед сухотами. Др. Кох робив перші проби на морських свинках. Защепив їм свою нову туберкуліну а та сейчас повдержала процес патологічний. У людей в першій періоді сухот викликувало се средство знамените поліпшенє. Велике число хорих, що уживало туберкуліну Коха цілком поздоровіло. Туберкуліну встрикує ся під шкіру поступенно збільшаючи дози. Встрикування не викликає ніяких хоробливих об'явів. Бути може, що витрєвалости сего ученого чоловіка удасть ся розв'язати одну з найтруднійших проблем медицини. Дав би Господь, бо статистика виказує, що по містах кождий сямий чоловік умирає на сухоти.

— **Процес о кривоприсягу** розпочав ся у Відні против званого композитора, а давнійшого референта артистичних справ в міністерстві просьвіти, радника двору Целера. Жалобу внесла прокуратурія ще перед роком, але кількаразові атаки апоплектичні, котрих дізнавав Целер, спонукали відволіканє слідства. Перед кількома місяцями Целер, хотівши як найскорше справу закінчити, старав ся через свого оборонця, щоб розправу перепроваджено

без него. Суд краввий спротивив ся тому, але суд апеляційний рішив по думці оборонця, котрий покликав ся на свідощтва лікарські, посвідчуючі слабість єго клієнта і осьвідчив єго іменем з гори, що зрікає ся права внесення з причини єго неприсутности зажалєня неважності. Понеже також прокуратурія генеральна, до котрої відкликувала ся надпрокуратурія, не запротестувала против внесення оборонця, розпочав ся нині перший процес о злочин, проваджений в неприсутности обжалованого. Причиною процесу є слідуюча справа: Вуйко радника Целера, купец Доминик Рітшель умер в вересні 1887 року бездітно і в завіщанню записав цілий маєток сестрінцєви, запевняючи вдові досмертне уживанє доходів з того маєтку, зложеного з дому в Відні і цінних паперів. Вдова заявила однак, що покійник дарував їй цінні папери вже по написанню завіщаня, длятого взяла она їх до себе по смерті помершого. В процесі цивільнім, який з тої причини вивязав ся, зложив Целер дві присяги, котрі державна прокуратурія узнала за фальшиві. В часі процесу зрік ся Целер заквєстіонованих вальорів, не вищюфуючи притім зізнань, котрі потвердив присягою. Оскарженого боронив адвокат др. Найда, а обжаловував перший прокуратор Клеборн. По переведенню розправи засуджено Целера на один рік в'язниці, заостреної постом.

— **Причина до розводу.** Жінка одного дневникаря зі Сполучених держав америк. внесла поданє о розвід, подаючи за причину, що муж єї по цілх почах пише артикули, а над раном будить єї і каже відчитувати те, що написав. Вирок випав на користь жінки. Щастє, що наш редактор не має жінки, бо не минула би і єго така сама доля.

— **Охорона перед чумою.** З Петербурга пишуть: В тих днях виїхали з Петербурга висланники комісії для охорони перед заволоченєм чуми: сенатор Лихачев до Нижнього Новгороду і генерал Васмандт до Батума. Разом з ними виїхали лікарі, офіцери і урядники цивільні. На зарядженє презеса комісії для охорони перед заволоченєм чуми до Росії, як доносять дневники петербургські, приготовано першу висилку суровиці протичумової. Найбільшу часть сировиці вислано проф. Високаничєви до Бомбаю. Начальникови округу квантанного в Теодозії, Гібнерови, відпоручникови комісії кн. Шаховському, директорови квантанного батумської, губернаторови Туркестану, бар. Времському і начальникови землі закаспійської, генералови Куропаткинови післяно також по 10 флаконів.

— **Посаг.** Стефан гр. Замойский, презес товариства взаїмної помочи офіціалістів приватних надав Михайліні Гриховській, сироті без родичів, посаг в квоті 200 зр. з фундації свого імени.

Послідні вісти.

З Відня телеграфують нам: Нині (2. цвітня) уконституовав ся «Славянський християнсько-національний Союз». Приступили до него: Руський клуб, Словінці, Хорвати і чеські клєрикали. Клуб числить 36 членів. Предсідателями вибрані: Барвіньский, Булат і Шустерчіч.

Вісти з Епархії Станиславівської.

Конкурсний іспит відбуде ся 8 і 9. червня. Просьби о допущенє до іспиту треба внести до дня 25. н. ст. мая. — На конкурс з речинцем до 4 н. ст. цвітня розписана посада катихита народних шкіл в Рогатині з річною платнею 450 зр., 10% додатку і мешканєм. — Представителем всіх трех катол. обрядів в окружній раді шкільній в Сторожинці (на Буковині) іменованій о. Теод. Матейків з Глибокої. — Консисторія віднесла ся до намісництва о згоду на канон. інституцію оо. Ал. Навроцького в Пацкові і Теод. Глібовицького в Тростянці. — До канон. інституції на Горошову візваний на половину марта о. Ал. Капустинський. — Канон. інституцію одержали оо. Апол. Калужняцкий на Косямири і Йос. Чубатий на Кийданів. — Введені оо. Кир Гаморак в завідательство Стецєви, Петро Саврій в приватне сотрудицтво в Ворвулицях і Ник. Салі яко систєм. сотрудник в Стецєві. — Відпустку для покріплення здоровля дістали: питомець львівської дух. семінарії Теод. Блоньский на 4 тиждні, сотрудник в Рибні коло Косова о. Ярослав Луцки на три місяці і парох з Княждвора о. Йосиф Бурачинський на 6 тижднів. — Консисторія віднесла ся до правительства о назначенє дотації для прив. сотрудника в Зарічі коло Делятина. — Іспит кваліфікаційний на катихитів середніх і виділових шкіл відбуде ся 10 і 11 н. ст. червня. Просьби о допущенє до того іспиту треба внести до консисторії до 1 н. ст. червня.

Книгарня

„Наукового Товариства імени Шевченка“

у Львові, ул. Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

Корн. Устиянович. М. О. Раєвский і російський панславизм	—80 зр.
Задуквич. Кістяки Гольбайна ч. 2.	—15 „
„Зеркало“ з року 1890, 1891 і 1892 по	200 „
Бібліотека Батьківщини ч. II.	—20 „
Север. Задля сьвятої землі	—50 „
Вас. Чайченко. Твори ч. I. 80 кр., ч. II. 60 кр., ч. III.	—80 „
„Книга казок поезії часті II.	—60 „
„Під хмарним небом, поезії ч. I.	100 „
„Хома Макогін, убогий наймит	—15 „
„Робінзон	—20 „
„Олеся, Комар, Дума про княгиню, Грицько, Що страшніше, по	5 „
„Книга байок	—50 „
К. Т. Подоленько. За громаду. Хроніка	—20 „
Записки товариства імени Шевченка ч. I.—IX. по	100 „
О. Кенан. Сибір ч. I. і II.	120 „
Г. Данилевский. Збігні в Новоросії	100 „
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. без перес., з перес.	500 „
„Кобзар III. том, проза	200 „
„Кобзар для дітей	—20 „
„Поезії ч. I. і II. по	—35 „
Мапа етнографічна України Русі	—20 „
Книга пісень Генрика Гейне, Лесі Українки	—80 „
Лесі Українка. На крилах пісень	—60 „
М. Лисенко. Коза дєреза, дитяча оперета	—80 „
„Різдвяна ніч, опера	—30 „
Твори Трофима Зінківського ч. I. і II. по	100 „
Еміль Золя. Мрія, повість	100 „
Еркан Шатрян. Пані Тереса, повість	—80 „
Вол. Короленко. Сліпий музика, повість	—60 „
О. Я. Кониський. Оповідання	—30 „
„Гришники	—20 „
„Т. Шевченко, вік парубочий	—20 „
„в академії	—20 „
„до арешту	—20 „
Юрій Еберс. Номо sum, повість	120 „
„Стефан Лаврентій	270 „
Евген. Гребінка. Чайковский, повість	—70 „
„Байки	—10 „
Ганна Кері. Замок Делі, повість	250 „
Всеволод Гаршин. Малірі, оповіданє	—10 „
М. Родзевичина. Девайтіс, повість	100 „
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	—20 „
„З чужого поля	—20 „
„З півночі	—20 „
Фр. Равіта. Гетьман Мазепа	120 „
Вальтер Скот. Рішард львине серце, повість	120 „
Уманець і Спілка. Словар російсько-український часті I. і II. по	250 „
Петро Люті. Рибак ісландський, повість	—60 „
Іван Безсторонний. Відношення обрядові в всхідній Галичині	—30 „
І. А. Гончаров. Обломов, повість	180 „
М. Загірня. „Жанна д' Арк, орлеанська дїва	—10 „
„Про Оврама жидовина і Хведора християнина	—10 „
Юрій Онет. Великий дїм, повість	200 „
Болдимиір Навроцкий. Твори ч. I.	120 „
Вільгельм Гілер. Власними силами, повість	120 „
Ігнат Онискевич. Руска бібліотека ч. III.	150 „
Федор Достоевский. Вина і кара, повість	400 „
Др. Кость Левицкий. Німецько-руський словар правничий	350 „
„Руска Правда, пам'ятник староруский	—50 „
Юл. Стінде. Родина Бухгольців, повість	100 „
Кость Федьків. Квіточка	—20 „
„Виночок	—20 „
Гордїєнко. Картагенці і Римляни	—20 „
Забавки, менажерія, гостинець, зьвіринець, образки по	—10 „
Др. Л. Кельнер. Історія педагогії	—60 „
Др. Евг. Олєсницький. Право пропінатії	—50 „
Шевченко в 26 році життя, фотографія	—50 „
Г. Раймунд. Мішанске племя	120 „
Адам. Гроші а праця	320 „
Карль Дікенс. Новорічні дзвони	—60 „
„Олівер Твіст	120 „
Мовр. Юкай. Новий дїдич	150 „
Бальзак. Батько Горіо	200 „
Альф. Доде. Фромонт молодший і Ріслер старший	180 „
„Набоб	270 „
Мих. Вербицкий. Завіщанє Т. Шевченка, поти	—50 „

Учитель

орган руского товариства педагогічн. двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих
у Львові, Ринок ч. 25.,
(I. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з густом і елеганцією після найсвіжійших журналів.

17—?

Адміністрація

„РУСЛАНА“

глядає анонсера.

Зголошувати ся в Адміністрації (ул. Коперника ч. 9, II. поверх) між го-диною 12-ою а 1-ою в полудне.

Дріжджі на сьвята

просимо завчасу замовляти і визначити день, коли мають бути виспані а заразом виразно подати, чи мають бути I-а чи II-а.

Рівночасно повідомляємо, що одержалисьмо

сьвіже, випробоване і добре кільчаче ся

на сїнє

котре находить ся вже по всіх наших філіях.

З поважанєм

Народна Торговля.

11—?

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 25—?

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

ГАЛИЦЬКИЙ

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

10—?

4 1/2% на рік.

Руска справа

В роках 1891—1894

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

З пересилкою 55 кр.

Дістати можна в книгарні Тов. ім Шевченка, або в Ставропільській.